

ES/LS
Susanne Gullberg Brännström

Möte i användarrådet för arbetsmarknadsstatistik 21 oktober 2019

Närvarande:

Erik Mellander, IFAU, Ordförande
Håkan Gustavsson, ersättare för Julia Asplund, Ekonomistyrningsverket
Petra Nyberg, Arbetsförmedlingen
Susanna Aggeborn, Finansdepartementet
John Ekberg, Medlingsinstitutet
Jonas Kolsrud, ersättare för Sara Schånberg, Konjunkturinstitutet
Kevin He, Arbetsgivarverket
Mats Larsson, LO
Pär Lundqvist, Svenskt Näringsliv
Anna Löfgren Eriksson, Unionen
Lena Orpana, TCO
Iida Häkkinen Skans, ersättare för Maria Sjödin, Riksbanken
Johanna Rickne, SOFI
Thomas Ljunglöf, SACO
Anders Axelsson, Region Skåne
Per-Anders Paulsson, Arbetsmiljöverket

Från SCB:

Cecilia Hertzman, ES/LEDN
Petra Otterblad Olausson, BV/LEDN
Kaisa ben Daher, ES/LEDN
Maj Eriksson Gothe BV/PI
John Kling, BV/AKU
Mikael Fredberg, ES/LS
Fredrik Andersson, ES/SA
Peter Beijron, BV/AKU
Susanne Gullberg Brännström ES/LS, sekreterare

Föredragande:

Susanne Svartengren

Frånvarande:

Binniam Kidane, Arbetsmarknadsdepartementet

Mötets öppnande

Ordförande öppnade mötet och hälsade välkommen.

1 Godkännande av dagordning

Dagordningen fastställdes med ändringen att punkt 2, SCB-info, fokuseras på AKU-info. En kort sammanfattning av vad SCB-info innehåller följer nedan och presentationen bifogas trots att ingen presentation genomfördes.

2 SCB-info

(Petra Otterblad Olausson, Cecilia Hertzman, SCB)

SCB har en ny vision och en ny strategi. I visionen som lyder ”Vi ger samhället användbar statistik att lita på” har varje ord en bakomliggande mening. Visionen delas in i mål och delmål. De övergripande målen handlar om följande fem områden där ”användbar statistik och data” stöds av övriga delar:

- Användbar statistik och data
- Smart datafångst
- Medarbetarna utvecklar verksamheten och sig själva
- Innovativ, effektiv och säker statistikproduktion
- Vi gör det tillsammans

SCB ska göra fyra kraftsamlingar för att kunna realisera strategin:

- Vi tillämpar principen om öppna data
- Medias referenser till SCB har fördubblats
- Uppgiftslämnarbördan har halverats
- Vi har en helt moderniserad arbetsmarknadsstatistik

Se vidare i presentationen:

[Aktuella frågor SCB](#)

AKU-info (John Kling)

Stora avvikelser i indata under sommaren 2019 har föranlett att AKU konstaterat brister i statistiken. Förändringar har setts sedan 2:a halvåret 2018 då arbetslösheten först underskattades för att sedan överskattas, medan sysselsättningen analogt först överskattades för att sedan underskattas. Inom AKU söker man fortfarande den direkta källan till felet, men man har konstaterat att källan ligger i det insamlade materialet från den externa leverantören. Det är inte ett tekniskt problem utan någonting har skett i insamlingsprocessen. I analysen av orsaken jobbar man efter flera olika teorier, t.ex. kring säsongsvängningar, rotationsgrupper, antal kontaktförsök, m.m. Det är konstaterat att förändringarna inte beror av bortfallsnivån eller täckning.

Publicering kommer att ske efter publiceringsplan. Förändringsskattningarna kommer dock att påverkas framgent. Det kommer att publiceras reviderade serier efter hand och information kommer att spridas löpande, bland annat på SCB:s hemsida.

Flertalet ledamöter lyfte att det är angeläget att felet rättas upp snabbt och betonade allvaret i att det blivit fel. AKU:s uppgifter används i en mängd prognosberäkningar där de allra flesta just nu står inför publiceringar av nya kvartalsprognoser, vilka är underlag för samhälls- och penningpolitiska beslut. Tas dessa beslut på felaktiga grunder kan det få oönskade konsekvenser.

Presentation John Kling

Läget AKU

3 Lägesrunda

(Alla berättar kort vad som är aktuellt inom respektive organisation)

Erik Mellander, IFAU, Ordförande

IFAU har ny GD i Maria Hemström Hemmingsson, tidigare forskare på IFAU. Ett urval av publicerade artiklar, working paper och nya projekt är:

- [Marcus Eliason, Per Johansson och Martin Nilsson: Labour Economics, 2019; doi.org/10.1016/j.labeco.2019.06.003, Forthcoming](#), "Forward-looking moral hazard in social insurance: evidence from a natural experiment", [Working paper 2018:11](#)
- [Nikolay Angelov och Marcus Eliason: IZA Journal of Labor Policy, 2018, 7:12](#), "The effects of targeted labour market programs for job seekers with occupational disabilities", [Working paper 2014:27](#)
- Den 13/11 hålls ett seminarium om [Caseworkers – do they matter, why and for whom?](#)

Håkan Gustavsson, ersättare för Julia Asplund, Ekonomistyrningsverket

Den 21/11 släpps den nya prognosen: *Statens budget och de offentliga finanserna*. Den förra rapporten släpptes i september:

<https://www.esv.se/publicerat/publikationer/2019/prognos-september-2019/>

Petra Nyberg, Arbetsförmedlingen

Arbete pågår med den nya prognosen som släpps 10/12

Susanna Aggeborn, Finansdepartementet

Budgeten bearbetas i riksdagen. Arbetsmarknadsprognosen släpps i december, liksom långtidsutredningen.

John Ekberg, Medlingsinstitutet

MI har ny GD i Irene Wennemo. Arbetet har påbörjats inför avtalsrörelsen 2020.

MI har tecknat nytt 3-årigt avtal med SCB gällande lönestatistiken.

Årsrapporten och rapporten om löneskillnader mellan kvinnor och män finns på hemsidan. <http://www.mi.se/publicerat/>

Jonas Kolsrud, ersättare för Sara Schånberg, Konjunkturinstitutet

Rapporten om Konjunkturläget släpptes i oktober liksom

lönebildningsrapporten: <https://www.konj.se/publikationer.html>

Mats Larsson, LO

Avtalsrörelsen 2020 har börjat. Den 23/10 ska förbunden besluta om de kan samordna sig kring lönekrav och allmänna villkor, vilket ger förutsättningarna för fortsättningen av avtalsrörelsen.

Pär Lundqvist, Svenskt Näringsliv

Arbete pågår med nya avtalsrörelsen och förhandlingar i och med detta, samt kring de nya tjänstepensionsdirektiven.

Anna Löfgren Eriksson, Unionen

Arbete pågår med nya avtalsrörelsen samt en utredning kring jämställda löner.

Lena Orpana, TCO

Arbete pågår med nya avtalsrörelsen liksom för övriga arbetsmarknadsparter. TCO lyfte också den problematik som uppstår till följd av det regeringsbeslut som fattats kring att privata aktörer inte längre får tillgång till simuleringsmodellen FASIT, som tillhandahålls av SCB. Detta berör samtliga arbetsmarknadens parter och får som effekt att det inte är möjligt att göra beräkningar på lagda förslag och därmed lägga väl grundade policybeslut.

Iida Häkkinen Skans, ersättare för Maria Sjödin, Riksbanken

Den penningpolitiska rapporten släpptes 24/10

<https://www.riksbank.se/sv/penningpolitik/penningpolitisk-rapport/2019/penningpolitisk-rapport-oktober-2019/>

Thomas Ljunglöf, SACO

Arbetar med rapporter om LAS, minimilöner samt välfärdens finansiering.

Anders Axelsson, Region Skåne

Flera regioner arbetar med att göra regionala "Trender och prognoser" ihop med BV/PI på SCB. Man arbetar också med en branschstudie kring "Life science" tillsammans med ES/SA på SCB.

Per-Anders Paulsson, Arbetsmiljöverket

Arbetsmiljöundersökningen samt Arbetsorsakade besvär är tilläggsundersökningar till AKU som Arbetsmiljöverket är statistikansvarig myndighet för. Man har för avsikt att göra en pilotundersökning där AGI-uppgifterna ska vara urvalsram för att se om man kan lämna AKU som urvalsram.

SCB

Arbetet med att forma framtidens arbetsmarknadsstatistik har börjat formaliseras. Det kommer att ske i samarbete mellan SCB, MI, AF och AV, vilka är de statistikansvariga myndigheterna inom området. Den nya statistiken ska motsvara efterfrågan på statistik och tas fram på ett resurseffektivt sätt. Användarrådet kommer att vara en viktig intressent och speaking partner i det fortsatta arbetet. Arbete pågår också inför att den nya ramlagen för AKU träder ikraft 2021. Det har också varit ett LAMAS-LMI möte på Eurostat som behandlar löneundersökningarna Labour cost survey (LCS), Labour cost index (LCI), Structure of earnings survey (SES) och Vakansstatistiken JVS (KV). Nytt beslut har fattats gällande att dessa undersökningar inte kommer att omfattas av FRIBS utan kommer att få en egen ramlag.

4 **Kommunikationsplan för samordning av den ekonomiska statistiken.**

(Susanne Svartengren, SCB)

Under flera decennier har stora, oftast multinationella, företag i allt större utsträckning utvecklat mer komplexa organisationer för sin verksamhet vilket har fått konsekvenser för statistiken. Genom profilering kan företagens strukturer avseende organisation och kontroll bättre beskrivas och därigenom kan mer relevant statistik av högre kvalitet produceras. För att få jämförbar statistik både nationellt och internationellt behöver vi en gemensam definition av de enheter vi avser att mäta vilket säkerställs genom att vi använder oss av överenskomna statistiska enheter (FE, VE och LVE).

Ett arbete pågår på SCB för att samordna den ekonomiska statistiken, effekterna av detta är bland annat att "nya" statistiska enheter ska användas i statistiken. Eurostat har lagt ett compliance-ärende gällande Företagens ekonomi (FEK). Begreppen för de nya statistiska enheterna är Företagsenhet

(FE), Verksamhetsenhet (VE) och Lokal verksamhetsenhet (LVE). De nya enheterna byggs upp av juridiska enheter (JE) och Arbetsställen som är de begrepp som företagen själva känner igen sig i. De nya enheterna är enbart för statistisk redovisning. En FE är väldigt nära begreppet koncern och ska användas för institutionell statistik gällande aktörerna (företagen) medan VE ska användas för funktionell statistik gällande aktiviteterna som företagen har (branschstatistik).

Behovet av dessa statistiska enheter har uppstått på grund av att två identiska företag kan välja att organisera sig olika. Ett företag kan välja att ha all sin verksamhet i ett bolag, medan ett annat kan välja att dela upp bolaget i flera olika bolag, personalen i ett, huvudkontoret i ett, fastigheterna i ett, o.s.v. Dessa bolag får då olika bransch-koder vilket gör att statistiken inte kommer att bli samstämmig. Begreppen finns redan idag, men idag finns ca. 40 FE på grund av att det funnits krav på att företagen ska kunna lämna statistik på FE-nivå. Efter implementeringen kommer det att finnas ca. 40 000 FE. Dessa kommer i stor utsträckning att lämna uppgifter på JE-nivå som de är vana vid. Uppgifter på FE-nivå modellberäknas sedan på SCB. Effekterna på statistiken kommer att vara att antalet små företag (<250 anställda) kommer att minska medan antalet stora företag kommer att öka. Omsättning och förädlingsvärde i tjänsteföretag kommer att minska och istället öka inom industrin. Förändringen ska slå igenom i korttidsstatistiken 2021 och användarrådet för ekonomisk statistik (som berörs mest) har efterfrågat att det blir en total ändring vid ett tillfälle och inte en successiv implementering. Det kommer inte att ske någon tillbakaräkning förutom för jämförelseperioder för att kunna skatta förändringar. Kommunikation kommer att ske via hemsidan, pressmeddelanden, seminarium, m.m. SCB välkomnar en dialog med användare för att kunna ge relevant information. I registren kommer det alltså att finnas samtliga begrepp, detta gör att man kommer att kunna se vilka bolag som ingår i ett FE. En fråga kom upp kring hur detta kommer att påverka pendlingsstatistiken, jobb-bytare och FAD. Detta behöver utredas vidare. Eventuellt kan det bli aktuellt med dubbel redovisning.

Presentation Susanne Svartengren.

Underlag kommunikationsplan

5 Användarkartläggning och behov för AKU.

(John Kling, AKU)

AKU har under våren genomfört en användarkartläggning och en genomgång av hur de nordiska länderna arbetar med AKU. Erfarenheterna från våra nordiska grannländer visar att Danmark och Norge enbart redovisar AKU per kvartal och använder kombinerad insamling. De har båda stora inslag av registerbaserade uppgifter i statistiken där t.ex. arbetslöshetsstalet är helt registerbaserat i Danmark. I Norge är det obligatorisk uppgiftslämnarplikt även i individstatistiken. Där är hela arbetsmarknadsstatistiken organisatoriskt samordnad, vilket kan ha sina fördelar. AKU ser stor potential att använda AGI-uppgifterna, framförallt i skattningarna.

Kartläggningen av hur AKU används av några av de största användarna har visat att den publicerade statistiken och specialbeställd statistik är det som används mest. Osäkerhetstalen används nästan inte alls och långa tidsserier är centralt.

Det är främst AKU:s kvartalsdata som används i prognosmodellerna medan månadsdata och andra statistikkällor används för verifiering och avstämning. Resultaten används både av användaren och sprids vidare externt.

Ledamöterna bekräftade att data används på så sätt som kartläggningen visat, men påpekade också att månadsdata är intressant, men kan vara mindre innehållsrik, om det finns behov av omfördelning av resurser. Även årsdata är av intresse. Dessutom efterfrågades redovisning av fler nivåer av eftergymnasial utbildning samt att längre serier, före 2005 finns för utrikes-, inrikes födda. Det konstaterades också att AKU inte är speciellt efterfrågat för forskningsändamål.

Nästa steg i kartläggningen är att fråga fler användare om hur de använder statistiken samt att gå vidare för att veta vad som är "need to know" respektive "nice to know" för att kunna ta fram den statistik som är relevant för användarna av AKU.

Presentation John Kling

Användarkartläggning AKU

6 Workshop – vilka fenomen på arbetsmarknaden fångar vi inte idag?

Efter gruppdiskussioner kring vilka fenomen som förekommer som statistiken täcker eller inte täcker idag framkom följande punkter som SCB tar till sig i det vidare arbetet med att utveckla framtidens statistik.

- Statistiken bör täcka in alla som är här och arbetar, inklusive utlandsstationerade respektive alla som bor i landet, d.v.s. den totala populationen.
- Mer statistik fördelat på arbetare-tjänstemän
- Bättre statistik för grupper utanför arbetsmarknaden såsom sjukskrivna, funktionsnedsatta, arbetslösa ej registrerade, hemmasittare, m.fl.
- Utnyttja AGI för att mäta produktion på kvartal.
- Mäta personer i GIG-ekonomin.
- Var jobbar personer i personaluthyrningsföretag?
- Variabel som talar om utifall en person slutat frivilligt eller blivit uppsagd.
- Obligatorisk redovisning på K10 blankett för företagare även om de inte fått utdelning. Nu underskattas antalet företagare på grund av att redovisning på K10 inte är obligatorisk.
- Inför ett aktieägarregister.
- Ge en individ ett riktigt personnummer då de kommer till Sverige för att kunna mäta faktisk tid i landet.
- Få in sjukdagar, yrke och arbetad tid på AGI-uppgiften.
- Fler variabler: betald och obetald övertid, facklig tillhörighet, vilken arbetsgivare som är slutet till vilket löneavtal.
- Mer statistik regionalt fördelat.

7 Övriga frågor

Martin Hällsten Stockholms universitet önskar att lyfta frågan om SSSYK kan göras mer överensstämmande med ISCO. Frågan tar upp på vårmötet.

Nästa års möten kommer att bokas separat.